

NECHME DĚTEM DĚTSTVÍ – specializovaný program pro rodiny ohrožené násilím v blízkých vztazích

Společný projekt Centra sociálních služeb Ostrava, o. p. s., Nadace Terezy Maxové dětem a společnosti CTP

Násilí v rodinách je bohužel stále přítomným fenoménem v českých domácnostech. Některé zdroje uvádějí, že násilím v blízkých vztazích může být ohroženo každé desáté dítě v ČR, závažnou formou domácího násilí podle statistiky Ministerstva práce a sociálních věcí trpí okolo 2200 dětí ročně (zde hovoříme pouze o dětech, které jsou již v evidenci orgánů sociálně-právní ochrany dětí). Již tak složitou situaci v rodinách mohla zkomplikovat také mimořádná opatření vyhlášená v důsledku epidemiologické situace na jaře 2020. V té době organizace poskytující pomoc obětem zaznamenaly nárůst kontaktů s oběťmi téměř o 50 %. Ke zvýšení počtu případů hlášených policii a intervenčním centrům ale nedošlo. O příčinách takto odlišných informací můžeme nyní pouze spekulovat.

Vzhledem k tomu, že pomoc těmto dětem a rodinám není v ČR systémově řešena, mnohdy trvá dlouhé měsíce nebo i roky, než se těmto dětem, dostane odborné pomoci. Jejich další vývoj bývá touto zkušeností negativně ovlivněn a tento vliv může působit po celý zbytek jejich života.

Centrum sociálních služeb Ostrava, o. p. s. ve spolupráci s Nadací Terezy Maxové dětem a společností CTP 1. listopadu 2020 zahájilo činnost specializovaného programu „NECHME DĚTEM DĚTSTVÍ“. Jde o projekt, jehož smyslem je dostat k těmto dětem a jejich rodinám odbornou pomoc včas a podpořit návrat bezpečného a bezstarostného dětství.

Specializovaný program „NECHME DĚTEM DĚTSTVÍ“

Násilí mění atmosféru rodiny a vede ke ztrátě pocitu bezpečí a jistoty, jedné ze základních potřeb pro zdravý vývoj dítěte. V některých rodinách je přítomno od počátku, někde se objevuje v krizích, někde začíná být přítomno až v době rozpadu rodiny. Násilí se neprojevuje jen fyzickými útoky, mezi závažné formy násilí patří také násilí psychické, jehož dopady na psychiku dětí jsou srovnatelné a někdy také mnohem závažnější. Do Ostravy nyní přichází unikátní program práce s rodinami ohroženými násilím v blízkých vztazích. Centrum sociálních služeb Ostrava, o. p. s. je od 1. listopadu 2020 poskytovatelem těchto odborných služeb, a to díky finanční podpoře Nadace Terezy Maxové dětem a společnosti CTP.

Projekt navazuje na dlouhodobé zkušenosti Centra sociálních služeb Ostrava nejen s rozvodovými spory a jako novinku zavádí program Děťství bez násilí věnovaný dětským obětem násilí v rodině.

Na základě těchto zkušeností víme, že rodině umíme efektivně pomoci, avšak s podmínkou, že cílená odborná pomoc se bude dostávat všem členům rodiny zasažené násilím. V rodinách, kde je primárním problémem domácí násilí, je potřeba pomoci dětem, osobám násilím ohroženým, ale i osobám násilí se dopouštějícím. V rodinách, kde se násilí začalo vyskytovat až v období rozvodu, a to zejména tak, že je dítě postaveno do role prostředníka mezi rodiči, je využíváno jako nástroj ublížení druhému rodiči, je potřeba pro efektivní pomoc dítěti pracovat primárně právě s jeho rodiči.

V obou těchto případech děti velmi často zažívají pocity viny, je proto velmi důležité, aby odpovědnost za situaci v rodině převzali její dospělí členové a dítě tak mohlo žít opět dětství tak, jak si jej každý z nás představuje.

V první fázi tohoto projektu (tzn. do dubna 2021) bude v Moravskoslezském kraji podpořeno tímto programem minimálně 40 dětí. V následující fázi pak plánujeme rozšíření na kapacitu odborné pomoci pro 100 dětí ročně.

Ing. Jiří Drastík, ředitel Centra sociálních služeb Ostrava, o. p. s., k tomuto dodává: „Jsem velice rád, že díky finanční podpoře Nadace Terezy Maxové dětem a společnosti CTP můžeme rozšířit své služby o tento specializovaný program a nabídnout tak pomoc a podporu dětem, které nemají to štěstí zažívat bezstarostné dětství.“

Mgr. Veronika Gawlíková, koordinátorka projektu, říká: „Jedná se ve své podstatě o velmi odvážný projekt, který říká jednoznačně NE násilí. K tomuto budeme potřebovat také velkou ochotu veřejnosti přijmout myšlenku, že k dětství násilí nepatří. Každý z nás má právo zlobit se a vyjadřovat svůj hněv, ale nikdo nemá právo ubližovat ostatním. Přála bych si, aby se nám tímto programem podařilo dostat k těmto dětem a rodinám pomoc včas.“

Tereza Maxová vysvětluje rozhodnutí Nadace projekt podpořit: „Přáli bychom všem dětem zažít dětství bez násilí. Rodičům pak, aby nepřišli o to nejcennější - harmonický vztah se svými dětmi. Proto jsme společně s CTP podpořili aktivity Centra sociálních služeb Ostrava, o.p.s. Jsem moc ráda, že nadace může danému tématu nabídnout podporu a věřím, že mnohým dětem a rodinám nabídne úlevu a zmírnění traumata, které násilí v rodině provází.“

S tím se pojí i důvod zapojení společnosti CTP do projektu. **Carolien Vos z CTP** k tomu říká: „Když jsme se s manželem přestěhovali z Nizozemí do České republiky, zaskočilo mě, že zde není státem hrazená pomoc dětem potýkajícím se s domácím násilím. Proto je tak nesmírně důležitá práce neziskových organizací, jež tuto službu nabízejí. Z ostatních zemí víme, že je pomoc takto poznamenaným dětem klíčová nejen pro jejich dětství, ale i celý život. Pokud máme možnost to nějak změnit, pak se nechceme odvracet zády a předstírat, že násilí v rodinách je normální. Jsme rádi, že se nám to díky dlouhodobé spolupráci s Nadací Terezy Maxové dětem daří ovlivnit.“

Bc. Petra Wünschová, ředitelka Centra LOCIKA:

„Mám velkou radost, že i přes nelehkou společenskou situaci se daří program Dětství bez násilí v České republice rozšiřovat a to primárně v nejvíce potřebných regionech. A tím Ostrava bezesporu je. V roce 2018 došlo v Moravskoslezském kraji podle statistik Ministerstva práce a sociálních věcí k 334 případům domácího násilí za přítomnosti dětí. Což je více jak 15% z celkového počtu. Vzhledem k aktuální epidemiologické situaci můžeme očekávat, že intenzita i výskyt násilí v rodinách bohužel dále poroste. Máme za sebou rok usilovné práce se všemi partnery a otevření tak důležitých služeb přichází opravdu v pravý čas.“

Společenské dogma i nedostatek financí ovlivňují dostupnost pomoci dětem

Důvodů, proč je komplikované dostat cílenou a včasnou podporu rodinám zasaženým násilím, je hned několik.

- Všeobecně rozšířená a přijímaná společenská norma, kdy se lidé domnívají, že násilí je v určité míře ve vztazích v pořádku.

- Neschopnost odborníků děti postižené domácím násilím včas a dobře rozpoznat, spolu s náročnou mezioborovou spoluprací na pomoci.
- Nedostatečné a nesystémové financování těchto služeb a neexistence jednotných metodických postupů.

Hlavními cíli programu jsou:

- dostat k dětem a jejich rodinám pomoc včas
- pomoci zastavit násilí v rodinách v našem regionu
- snížit míru traumatizace dětí
- přispět k tomu, že o násilí v rodinách a jeho dopadech na dětskou psychiku se bude více mluvit a také více vědět
- přispět k odstranění vnímání domácího násilí jako trpěného a přehlíženého společenského standardu.

Partneři programu NECHME DĚTEM DĚTSTVÍ

Centrum sociálních služeb Ostrava, o. p. s.

Centrum je společností, která navazuje na svou historii, vztahy, zkušenosti a dobrou praxi, kterou získala od doby svého působení jako organizační složka a příspěvková organizace města Ostrava. Má tak již téměř dvacetiletou působnost v oblasti veřejných služeb a práce s lidmi. Poskytuje 9 registrovaných sociálních služeb a 5 významných návazných činností. Dalo vznik vzdělávacímu středisku, které je jeho důležitou součástí. Působí stále především v Ostravě, ale následně již i na Novojičínsku, Karvinsku, Oděru, Frýdecko-Místecku, Hlučínsku a Opavsku. Více www.css-ostrava.cz.

Hlavním posláním je po celou dobu zabezpečit poskytování kvalitní podpory a pomoci lidem při zvládání obtížné životní situace. Toto poslání naplňuje podporou jednotlivců, párů a především rodin, proto svou práci zaměřuje na všechny věkové kategorie – děti, mládež, dospělé i seniory. Protože všichni mají své místo ve společnosti.

Nadace Terezy Maxové dětem

Od roku 1997 pomáhá znevýhodněným a ohroženým dětem v České republice. Jejím základním posláním je umožnit **každému dítěti** vyrůst v rodině. Jedním z důležitých oblastí pomoci je **prevence** nežádoucího odebrání dítěte z rodinného prostředí a zprostředkování konkrétní pomoci ohroženým rodinám. Nadace v dané oblasti podporuje např. terénní práce, akutní pomoc pro rodiny v krizi, dále nejrozličnější terapie, adresnou pomoc matkám v azylových domech. Více o její činnosti www.nadaceterezymaxove.cz.

CTP

CTP je komerční realitní developer a manažer poskytující kompletní služby v této oblasti. Specializuje se na výstavbu a správu zákaznický orientovaných high-tech byznys parků pro špičkové mezinárodní i tuzemské společnosti, které strategicky investují do nových nebo rozšiřovaných projektů. CTP v současnosti působí v 7 evropských zemích. Kromě České republiky působí na Slovensku, v Maďarsku, Srbsku, Rumunsku, Polsku a nově také v Bulharsku. Společnost ve velké míře věnuje charitativním projektům a dlouhodobě přispívá k ochraně přírody, snižování uhlíkové stopy a podpoře dlouhodobé udržitelnosti životního prostředí.

Odborný garant programu Dětství bez násilí

Centrum LOCIKA

Centrum LOCIKA je specializované centrum pro děti ohrožené domácím násilím v Česku, které pracuje s celou rodinou. Za 5 let své existence pomohlo více než 1000 dětem a jejich rodinám. Pracuje podle vlastní unikátní metodiky. V zájmu ohroženého dítěte se celá terapie odehrává s oběma rodiči, tedy i s původcem násilí. Cílem odborných intervencí je zastavit agresi v rodině, pomoci dítěti, aby se zotavilo z traumatických následků a podpořit oba rodiče v jejich roli tak, aby dítě mohlo zažívat dětství bez násilí. Více na www.centrumlocika.cz.

Program Dětství bez násilí vznikl s cílem zavést specializované služby pro děti ohrožené domácím násilím a jejich rodiny do všech krajů ČR. Nabízí možnost místním poskytovatelům služeb pro rodiny převzít zkušenosti a pracovní postupy Centra LOCIKA a stát se tak dalším místem, kde děti, které v rodině zažívají násilí, mohou dostat pomoc. Pro potřeby rozšiřování do dalších lokalit byla upravena unikátní interní metodika Centra LOCIKA a byly připraveny další materiály pro podporu organizací působících v jiných lokalitách, které by dětem ohroženým násilím v rodině chtěly pomáhat. Více na www.detstvibeznasili.cz